

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

Agricola, (Ecica), Agricola, (Hunedoara), Agricola, (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Astra, Auraria, Aurora, (Baia-mare), Avrigeana, Bândăjana, Banca Poporală, (Caransebeș), Banca Poporală, (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.), Beregsana, Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Boșana, Brădetul, Bucumana, Cassa de împrumut ca însoțire, (Bicaz), Cassa de păstrare, (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune), (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Ciocovana, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Comuna, Concordia, (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana, (Bistrița), Coroana, (Timișoara), Cornăreva, Creditul, Crișana, Cugiareana, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia, (Cohalm), Economul, Făgețana, Fortuna, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițerul, Hașegana, Hondoleana, Hunedoara, Insoțire de credit, (Veștem), Institut de credit, (Mehadia), Institut de credit, (Gavoșdia), Iscorul, (Sângeorgiu), Isvorul, (Sebeșul-inf.), Iulia, Jiana, Lăpușana, Ligeșiana, Lipovana, Luceafărul, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana, (Cornăreva), Murășiana, Murășianul, Nădlăcana, Negoiul, Nera, Noiana, Olteana, Oraviciiana, Orientul, Panciovana, Piatra, Plugarul, (Cacova), Plugarul, (Săcădate), Poporul, (Lugoș), Poporul, (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Racoșana, Reuniunea de împrumut și păstrare, (Iva-mare), Răureana, Săcana, Sătmăreana, Sebeșana, (Caransebeș), Sebeșana, (Sebeșul-săsesc), Seldegeana, Sentinela, Șercășiana, Silvania, Șoimușana, Șomeșana, Speranța, (Hosman), Steaua, Tărnăveana, Tibleșana, Timșana, Ulpiana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul, (Sănmărtin), Vulturul, (Tășnad), Zărândeana, Zlăgnea.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Noua bancă agrară.

Intr'unul din numerele noastre trecute am vestit cetitorilor acestei reviste, că trei bănci puternice din capitala țării, anume: „Institutul de credit fonciar ungar”, „Institutul de credit fonciar al micilor proprietari” și „Insoțirea centrală de credit”, sprijinite de guvern, proiectează fondarea unei noue și mari bănci agrare, cu capital social de K 25 milioane.

Noua bancă, pentru a căreia înființare se lucrează acum în minister un proiect de lege, se va ocupa cu preferință cu acordarea de împrumuturi ipotecare până la 75% ale valorii de circulație, cu parcelări și cu tot felul de transacțiuni în legătură cu politica de realități.

Notița noastră privitoare la noua bancă agrară va fi trecut și ea, ca multe altele, poate și mai importante, aproape neobservată pe sub ochii multor cetitori, deși ea oferă prin perspectiva, ce o deschide pentru viitor, prilejul unor serioase meditații îndeosebi pentru cercurile conducătoare ale băncilor noastre.

Căci ce însemnează înființarea unei bănci agrare? Ivirea unui nou și puternic concurent pentru bănci în general, dar în special pentru băncile nemaghiare, a cărora activitate pare a fi chemată să o contrabalanseze noua fondare. Și dacă băncile maghiare, cum s'a întâmplat într'un congres regnicolar, ținut în zilele trecute în Buda-

pesta, s'au simțit îndemnate a lua poziție în contra noiei bănci botezate altruistă, (?) fi-
indcă-și văd periclitare prin ea încâtva interesele materiale, băncile nemaghiare au în-
doit motiv a fi îngrijorate în fața noiei ac-
țiuni a guvernului, care prin banca în înfi-
ințare, urmărește în mod mascat scopuri po-
litice și de maghiarizare. Aceasta reese în
mod evident și din o enunțatie venită din
cercurile guvernului, că noua bancă agrară se
va ocupa exclusiv cu afaceri de colonizare și par-
celare motivate de considerații mai înalte de stat.
Iar considerațiile acestea înalte de stat se
vor invoca ori de câteori va fi a se contra-
balansa pretinsa activitate antipatriotică a
băncilor nemaghiare. Îndeosebi se leagă din
parte maghiară șovinistă mari speranțe de
noua bancă în părțile ardelen. Aci, precum
se anunță, banca agrară va avea să impli-
nească o adevărată misiune patriotică, lup-
tând din răspuseri împotriva activității băn-
cilor naționaliste și făcând tot ce-i va stă în
putere, ca moșie maghiară ajunsă la vânzare
sau licitație să nu mai încapă pe mâni ro-
mânești. „Maghiarimea ardeleană nu va mai
stă neputincioasă în marea valahă” — scrie
un ziar maghiar de frunte — și dacă unul
sau altul dintre proprietarii maghiari nu va
fi în stare a-și ține moșia, îi va lua locul
un alt maghiar și situația economică a ma-
ghiarimii nu va slăbi continuu față cu ro-
mânimea.”

Iată deci guvernul țării, lucrând indirect,
prin instituțiile, a cărora înființare și activi-
tate o promovează din visteria statului, în

contra unei însemnate părți a cetățenilor săi proprii — „din considerații mai înalte de stat“. Căci este mai presus de îndoială, că noua bancă agrară nu se va restrânge numai la apărarea moșiilor maghiare ardelenne de înstrăinare, lucru împotriva căreia n'am avea nimic de zis, ci unde „considerațiile mai înalte“ o vor reclama se va nizu, cu puterea capitalului său, să acapareze și moșii nemaghiare, căutând a ne slăbi cât mai mult și economiceste.

Puterile noastre, reclamate în atâtea și atâtea părți, sunt mult mai slabe, decât să putem pe acest teren lua concurența cu statul, care va opera prin mijlocirea băncii agrare în înființare. Tot ce putem face este, să căutăm a păstra și conserva, ceea ce stăpânim încă. Să lucrăm la consolidarea instituțiilor noastre existente, întărindu-le rezervele și inzeestrându-le cu puteri conducătoare la nivoul zilelor de azi; să întărim încrederea și alipirea clientelei în băncile noastre, prin serviciu ieftin și prompt, și ne-am făurit cele mai trainice arme pentru contrabalansarea cu succes a activității noii instituțiuni create de șoviniștii noștri, anume împotriva instituțiilor noastre financiare.

Adunările noastre generale.

— Constituirea Băncii generale de asigurare și a III-a adunare generală ordinară a „Solidarității“. —

II.

În legătură cu cele raportate în numărul nostru trecut cu privire la adunarea de constituire a „Băncii generale de asigurare“, venim a ne continua astăzi raportul despre adunarea generală a „Solidarității“, ținută în aceiași zi.

Această adunare a avut loc tot în sala Muzeului „Asociațiunii“, la oarele 3 p. m. A fost deschisă prin președintele „Solidarității“, d-nul *Parteniu Cosma*, care în cuvântul său de deschidere arată că deși încă tineră — după abia trei ani de existență — instituțiunea noastră s'a impus cercurilor financiare române și străine în un mod, care trebuie să ne mulțumească. Cu atât mai mult trebuie să ne mulțumească — zice președintele — cu cât „Solidaritatea“ pe lângă problema sa primordială: controlul obligator și extern introdus la bănci, control, care s'a validat în toate privințele, astăzi a dat viață și primei instituțiuni, creată cu ajutorul moral și material al băncilor însoțite, „Băncii generale de asigurare“. Indemnând pe toți să lucreze cu stăruință pentru problemele însoțirii „So-

lidaritatea“, președintele declară a treia adunare generală ordinară de deschisă și numește notar pe dl *Ioan I. Lăpădatu*, scrutători pe d-nii *Dr. Elie Dăianu* și *Dr. Coriolan Popp*, iar ca bărbați de încredere, totodată și verificatori ai procesului verbal pe d-nii *Dr. Nicolae Comșa* și *Constantin Popp*.

Intrându-se în ordinea de zi, se pune în discuție raportul direcțiunii, publicat în Nrul 18 al „Revistei Economice“. După cele discutate în jurul acestui raport putem afirma că el a fost obiect de preocupățiune serioasă în cercurile celor interesați. Discuția care s'a dezvoltat în jurul acestui raport și la care au luat parte mai mulți membrii ai adunării, a fost instructivă și folositoare. S'au dezvoltat idei și probleme însemnate cu cari suntem siguri și direcțiunea „Solidarității“ se va ocupa. Aci trebuie să remarcăm că nimeni nu a caracterizat mai bine instructivele discuții, urmate în jurul raportului direcțiunii ca dl *Sava Raicu*, directorul „Victoriei“, când a zis: „De aceea suntem aci, Domnilor, ca să învățăm și să ne luminăm reciproc“. Discuția — peste tot — a fost obiectivă, calmă și cu multă bunăvoință susținută.

În legătură cu raportul direcțiunii s'a pertractat și bilanțul pro 1910 precum și raportul comitetului de supraveghiere. Adunarea generală le-a primit întocmai și după ce a decis ca profitul să fie transportat în contul anului viitor, a dat atât direcțiunii, cât și comitetului de supraveghiere absolutul pentru gestiunea anului trecut.

A urmat apoi punctul cinci al ordinei de zi: autorizarea direcțiunii să numească un număr corăspunzător de revizori-experti. Se știe adevărat, că în sensul statutelor adunarea generală poate alege în mod definitiv pe revizorii-experti. Dar deja adunarea generală ținută în 1909 în Săliște, și-a exprimat dorința ca revizorii-experti deocamdată să nu fie aleși, până nu se va vedea în ce mod se validează și desvoltă instituțiunea controlului obligator și extern. Și până acum, direcțiunea „Solidarității“ a făcut bune experiențe cu privire la activitatea revizorilor-experti. Cu toate acestea însă nu destule, ca să poată propune adunării generale să aleagă definitiv pe revizorii-experti. A cerut însă să fie autorizată a numi — ca și în trecut — un număr corăspunzător de revizori-experti, ceea ce s'a și aprobat. Pe baza acestei hotăriri, direcțiunea „Solidarității“, întrunită în ședință încă în aceiași zi a numit ca revizori-experti pe aceeași, cari au funcționat și până acum cu singura deosebire, că în locul dlui director *Sava Raicu*, care din

cauza multelor sale ocupațiuni a declarat, că îi este imposibil a mai funcționa ca revizor-expert, a fost numit dl *George Adam*, dirigentul filialei „Victoria” din Chișineu.

În direcțiune au fost realeși cu unanimitate d-nii *Andrei Cosma*, *Dr. Gavriil Suciu* și *Ioan I. Lăpădatu*, adecă tot aceia, cari au fost și până acuma.

Cu alegerea direcțiunii ordinea de zi a fost exhaustată și președintele, mulțumind celor prezenți pentru interesul arătat față de obiectele pertractate și pentru participare la această adunare generală, declară adunarea de încheiată.

*

Îndată după adunarea generală a „Solidarității”, nou alesul consiliu de administrație al „Băncii generale de asigurare”, s'a întrunit în ședință plenară, în care s'au luat mai multe hotărâri însemnate. Înainte de toate s'a ales președinte al consiliului d-nul *Parteniu Cosma*, iar vice-președinte dl *Petru Dragits*. S'a exmis apoi comitetul dirigent în persoanele d-lor *Parteniu Cosma*, *Petru Dragits*, *Dr. Liviu de Leményi*, *Dr. Octavian Russu* și *Dr. Lucian Borcia*. Tot în această ședință a fost concretizat cu purtarea agendelor de director dl *Ioan I. Lăpădatu*, directorul băncii „Ardeleana”. Afară de acestea, consiliul de administrație a mai luat hotărâri cu privire la procurarea garanției legale pentru cele două ramuri principale de afaceri: asigurările elementare și asigurările asupra vieții; tot asemenea cu privire la plassarea rezervei de premii și cu privire la tabelele de mortalitate și viețuire, pe baza cărora se vor socoti premiile. Pe lângă aceste hotărâri s'au mai adus și altele, cari privesc afacerile interne și de organizație a noiei noastre bănci de asigurare. Proxima ședință va fi după înregistrarea firmei.

Am redat fidel decursul adunărilor noastre generale din 14 Maiu a. c. Ne-am reținut dela orice comentariu. Lăsăm aprecierea ambelor adunări altora și special viitorului, care singur va fi chemat să se pronunțe asupra celor întâmplate și hotărâte. Tot ce putem spune din partea noastră este, că atât membrii direcțiunii „Solidarității”, cât și ai consiliului de administrație al „Băncii generale de asigurare”, sunt conștii de marea răspundere ce o au și sunt hotărâți să facă tot ce omeneste este posibil ca lucrările inițiate să reușească. Ori, aceasta o dorește tot omul de bine.

*

În legătură cu raportul nostru despre adunarea generală a „Solidarității” publicăm mai jos și

Procesul verbal

luat în a III-a adunare generală a „Solidarității”, asociațiune de institute financiare, ca însoțire, ținută la 14 Maiu 1911 în Sibiiu, (sala Muzeului Asociațiunii) la oarele 3 p. m.

Prezident:

Notar:

Parteniu Cosma.

Ioan I. Lăpădatu.

Ca membrii ai însoțirii au fost reprezentate în adunarea generală următoarele institute de credit și economii:

1. „Agricola”, Hunedoara	prin V. C. Osvadă	cu 2	cuote
2. „Agricola”, Sebeșul-săsesc	„ S. Medean	„ 1	„
3. „Albina”, Sibiiu	„ P. Cosma	„ 10	„
4. „Ardeleana”, Orăștie	„ I. I. Lăpădatu	„ 3	„
5. „Armonia”, Cincul-mare	„ D. Stănuț	„ 1	„
6. „Aurora”, Baia-mare	„ I. I. Lăpădatu	„ 1	„
7. „Banca Poporală”, Arpașul-inf.	„ S. Boeriu	„ 1	„
8. „Bihoreana”, Oradea-mare	„ Dr. C. Pap	„ 10	„
9. „Brădetul”, Orlat	„ Dr. G. Prunaș	„ 1	„
10. „Cassa de păstrare”, Mercurea	„ Oct. Sglimbea	„ 1	„
11. „Cassa de păstrare”, Săliște	„ Dr. N. Comșa	„ 2	„
12. „Chiorana”, Someșca-mare	„ Andreiu Cosma	„ 1	„
13. „Cordiana”, Fofeldea	„ N. P. Petrescu	„ 1	„
14. „Coroana”, Bistrița	„ Dr. G. Tripou	„ 1	„
15. „Drăganul”, Beiuș	„ Dr. Cor. Pap	„ 2	„
16. „Dunăreana”, Temes-Cubin	„ P. Stoica	„ 3	„
17. „Economia”, Cohalm	„ I. Boeriu	„ 1	„
18. „Economul”, Cluj	„ Dr. E. Dăianu	„ 5	„
19. „Furnica”, Făgăraș	„ M. C. Jiga	„ 1	„
20. „Geogeană”, Geoagiu	„ I. I. Lăpădatu	„ 2	„
21. „Hondoleana”, Hondol	„ P. A. Mihut	„ 1	„
22. „Insoțirea din Veștem”	„ Teodor I. Stoia	„ 1	„
23. „Insoțirea din Agârbiciu”	„ Constantin Popp	„ 1	„
24. „Iulia”, Alba-Iulia	„ N. Florescu	„ 1	„
25. „Lipovana”, Lipova	„ I. I. Lăpădatu	„ 10	„
26. „Mielul”, Poiana	„ I. Dobrotă	„ 1	„
27. „Mărgineana”, Poiana	„ N. Dobrotă	„ 1	„
28. „Mureșanul”, M.-Radna	„ P. Givulescu	„ 3	„
29. „Nădlăcana”, Nădlac	„ A. Petrovicu	„ 10	„
30. „Orientul”, H.-Dobra	„ L. Vraciu	„ 1	„
31. „Panciovana”, Panciova	„ P. Stoica	„ 1	„
32. „Patria”, Blaj	„ V. Muntean	„ 2	„
33. „Piatra”, Teiuș	„ V. Muntean	„ 1	„
34. „Porumbăceana”, Porumbac	„ I. Marinescu	„ 1	„
35. „Sentinela”, Satul-nou	„ P. Stoica	„ 5	„
36. „Șercăiana”, Șercaia	„ Dr. I. German	„ 1	„
37. „Silvania”, Șimleu	„ Andreiu Cosma	„ 2	„
38. „Someșana”, Dej	„ Dr. S. Tripou	„ 1	„
39. „Steaua”, Roman-Petre	„ P. Stoica	„ 1	„
40. „Târnavăna”, Sighișoara	„ Dr. T. Cornea	„ 1	„
41. „Timișana”, Timișoara	„ Dr. A. Cosma	„ 3	„
42. „Vatra”, Cluj	„ Nic. Ivan	„ 1	„
43. „Victoria”, Arad	„ Sava Raicu	„ 10	„
44. „Viitorul”, Ocna-Sibiului	„ Constantin Popp	„ 1	„
45. „Vulturul”, Tășnad	„ Andreiu Cosma	„ 1	„

Nr. 1.

Președintele însoțirii dl *Parteniu Cosma* arată, că adunarea de azi a fost convocată în regulă, amăsurat convocării publicată în Nr. 18 din 29 Aprilie a. c. al „Revistei Economice”, care se alătură la acest proces verbal sub /. și că din 121 membrii sunt reprezentate 45 institute și constatând că în înțelesul §-ului 41 din statute, adunarea e capabilă a aduce concluze valide

declară a III-a adunare generală ordinară a „Solidarității” de deschisă și în conformitate cu dispozițiile §-lui 40 din statute numește notar pe Dl *Ioan I. Lăpădatu*, scrutinători pe Dnii *Dr. Elie Dăianu* și *Dr. Coriolan Pop*,

iar verificatori ai procesului verbal pe Dnii Dr. Nicolae Comșa și Constantin Popp.

Nr. 2.

Se presintă și cetește:

a) *Raportul direcțiunii*, referitor la activitatea acesteia în cursul anului 1910 publicat odată cu convocarea și în Nr. 18 din 29 Aprilie a. c. al „Revistei Economice“;

b) *Contul bilanț și profit și pierdere pro 1910* împreună cu *raportul comitetului de supraveghiere*, alăturate la acest proces verbal sub 2% și 3%.

Raportul direcțiunii să ia cu aprobare la cunștință.

Bilanțul contul profit și pierdere pro 1910 pe baza raportului comitetului de supraveghiere se aproabă, iar profitul de K 31.57 se decide a se trece în contul anului viitor.

Totodată adunarea generală dă direcțiunii și comitetului de supraveghiere absolutoriul pentru gestiunea anului încheiat.

Nr. 3.

Se trece la punctul 5 al ordinei de zi: *autorizarea direcțiunii cu privire la numirea revizorilor-experti.*

Cu considerare la motivele indicate în raportul direcțiunii

adunarea generală autorizează direcțiunea „Solidarității“ să numească și pentru anul curent un număr co-răspunzător de revizori-experti.

Nr. 4.

Se trece la punctul 6 al ordinei de zi alegerea a trei membrii în direcțiune.

Adunarea generală alege cu totalitatea voturilor celor prezenți pe D-nii Andreiu Cosma, Dr. Gavril Suciș, și Ioan I. Lăpădatu ca membrii în direcțiune cu mandat pe trei ani.

Nr. 5.

Ordinea de zi fiind exhaustivă președintele mulțamește adunării pentru interesul arătat față de obiectele pertractate

și declară adunarea generală de încheiată.

D. U. S.

Parteniu Cosma m. p., Ioan I. Lăpădatu m. p.,
președinte. notar.

Dr. Nicolae Comșa m. p., Constantin Popp m. p.,
verificator. verificator.

Dreptul de proprietate asupra câștigului unui loz de classă neplătit la timp.

În urma unor cazuri recente de contestare a dreptului de proprietate asupra câștigului, cu care s'au tras niște lozuri de classă, s'a pus adeseori întrebarea, când îi compete cumpărătorului câștigul, după un loz neplătit la timp, resp. până când este obligat vânzătorul să primească banii dela cumpărător și să plătească eventualul câștig la mâna prezentatorului lozului.

În cele următoare vom căuta să lămurim chestiunea aceasta de actualitate, de interes și pentru cercuri mai largi, reproducând diferite sentințe și deciziuni ale forurilor judecătorești superioare.

În sensul ordinațiunii date de direcțiunea loteriei r. u. sub Nr. 986/899, după-ce în textul lozului de classă se recunoaște expres, că proprietarul lozului a plătit prețul și lozul nu sună pe name, posesorul lozului este a se considera ca proprietar și nu poate fi obligat la justificarea dreptului său de proprietate, prin urmare dacă vânzătorul lozului nu poate documenta, că a oferit lozul cu expressa condiție, că fără plățirea prețului într'un termen anumit înainte de tragere, cumpărătorul n'are drept asupra câștigului, cu care eventual s'ar trage lozul aflător deja în posesiunea sa, atunci câștigul totdeauna trebuie plătit posesorului lozului.

Principiul acesta Curia reg. l-a lărgit deja, enunțând prin deciziunea sa Nr. 916/900, că deși lozul de classă este o hârtie de valoare la portor, totuș se poate documenta față de prezentator, că prețul lozului nu s'a plătit și astfel nu poate pretinde câștigul, ce a căzut asupra lozului. Din faptul, că vânzătorul lozului nu a fixat un termen anumit pentru plățirea prețului, urmează numai că acela căruia i-s'a trimes lozul, poate trimete prețul înainte de ziua tragerii, ca termen final, până atunci, până vânzătorul îi face cunoscut că-și retrage oferta de vânzare. Din natura lozurilor valabile numai pentru o singură tragere urmează, că acelea ca hârtii, fără valoare după tragere, pot forma obiect de cumpărare-vânzare numai până în ziua tragerii. Prin urmare acela, căruia lozul nu i-s'a vândut pe credit, se poate considera, ca cumpărător numai dacă de fapt a trimes prețul lozului până la ziua tragerii sau cel puțin a anunțat până la terminul amintit intenția sa de a cumpăra acel loz.

Pentru neprimirea banilor sosiți cu poșta este de importanță hotărâtoare următoarea sentință a Curiei reg. adusă sub Nr. 12,451/901. În cazul prezent nu este nici un indiciu, că părătul ar fi avut intenția să vândă părătorului pe credit $\frac{1}{8}$ parte a lozului de classă și fiindcă nu poate fi vorba de o afacere de credit, între părăt și părător s'ar fi făcut târg asupra lozului numai, dacă părătorul ar fi plătit prețul lui la timp, dar la tot cazul înainte de tragere.

Fiindcă prețul lozului din cestiune, împreună cu plățile anterioare a fost de K 17 și părătorul a trimes

numai K 4 prețul lozului nu s'a plătit și vânzarea-cumpărarea nu se poate considera ca perfectă, prin urmare părătorul nici nu poate pretinde câștigul. Faptul că cele K 4 s'au retrimis părătorului numai după tragere nu este apt a dovedi dreptul de proprietate al părătorului asupra lozului, fiind-că, neprimindu-se ofertul părătorului ca încă înainte de tragere să se trimeată întreg prețul de K 17 — ofertul s'a invalidat și astfel neremiterea celor K 4, lucru la care părătorul nici n'a fost obligat, nu dovedește încheierea afacerii de vânzare-cumpărare.

Curia reg. s'a pronunțat deja și privitor la prețul de cumpărare pus la poștă în ziua ultimă. A enunțat adecă prin deciziunea sa Nr. 804/903, că celce a pus la poștă prețul lozului de classă în prima zi de tragere, va să zică într'un timp, când încă nu-i putea fi cunoscut rezultatul tragerii, și când lozul încă nu s'a tras, acela a acceptat ofertul de vânzare al vânzătorului, este proprietar legitim al lozului și este în drept a pretinde câștigul, cu care s'a tras lozul. Imprejurarea, că vânzătorul a primit la mână prețul lozului cu asignat poștal numai după tragerea lozului din cestiune, nu este hotăritoare, pentru-că în sensul §. 320 al L. C. contractul încheiat între absenți se consideră ca perfect, din momentul, în care s'a expedit sau s'a predat spre expediare declarația de primire; iar predarea s'a făcut înainte de tragerea lozului din cestiune, va să zică încă la timp.

Privitor la partide, ce stau în legătură de afaceri Tabla reg. din Budapesta a enunțat, că comerciantul, care primește un loz, ce i-s'a trimes fără a fi fost comandat, se privește ca cumpărător — dacă în privința primirii nu se declară imediat. (Nr. 23/898).

Ce privește pe un al treilea posesor de bună credință, Curia reg. prin deciziunea sa Nr. 102/906 a enunțat, că acela este în drept a pretinde câștigul și în caz când primul cumpărător nu ar fi plătit prețul lozului.

Băncile populare și cooperativele sătești în România.

Cercetând rezultatele mișcării cooperative din România, dela înființarea Cassei centrale (1903) și până la 31 Decembrie 1909, observăm o propășire continuă.

În adevăr, la 1 Septembrie 1902, existau în România abia 700 bănci populare, cu 59,618 membri și 4.250,600 lei capital social vărsat, iar la 31 Decembrie 1909 aflăm: 2,543 bănci, cu 402,938 membri, 42.775,312 lei capital subscris, 49.034,211 lei capital vărsat și 7.910,578 lei depuneri spre fructificare.

Anuarul băncilor populare, apărut de curând, ne arată că în 1909, față cu anul precedent, numărul băncilor a sporit cu 133, numărul membrilor cu 56,231, iar capitalul social, deplin vărsat, cu vre o 12.000,000 lei.

La 31 Decembrie 1909, capitalul disponibil în băncile populare întrecuse suma de 70.000,000 lei. Ajungem la acest total dacă socotim împreună: capitalul deplin vărsat lei 49.034,211, dividendele capi-

talizate lei 3.969,928, fondul de rezervă lei 4.105,219, depunerile spre fructificare lei 7.910,578, și celelalte fonduri.

Din cei 402,938 membri cari figurau în băncile populare în 1909, marea majoritate — 366,418 — erau plugari, iar restul: funcționari, meseriași, comercianți, etc. În totalul de mai sus proporția membrilor neștiutori de carte este de 52,74%.

Capitalul social, la 31 Decembrie 1909, aparține mai mult membrilor cari au vărsat sume mici, între 2 și 500 lei; proporția lor este de 48,04%. Bogătașii satelor (capital social 2000—5000 lei) au contribuit numai cu 20,76%.

Portofoliul băncilor populare, la 31 Decembrie 1909, în suma 66.592,504 lei, din cari mai bine de jumătate (52,49%), adecă lei 34.951,960, reprezintă împrumuturi mijlocii între 100 și 500 lei.

Băncile populare au lucrat mai mult pe credit personal sau cu giranți (39,93%) și pe amanet de vite sau unelte (36,56%), restul pe cambii. S'au folosit cuosebire societarii, luând asupra-le 68,34% din totalul împrumuturilor acordate.

Numărul împrumuturilor acordate de băncile populare, în 1909, s'a ridicat la 534,504. Cei mulți au cerut împrumuturi pentru cumpărări de vite și unelte agricole (33,44%), sau pentru hrană și nutreț (23,85%). Pentru cumpărare de pământ figurează suma de lei 10.316,275 sau 15,49%.

Pe lângă capitalul lor și depunerile spre fructificare, băncile populare au recurs și la creditul Cassei centrale, împrumutându-se pe polițe sau în cont-curent. În cursul anului 1909, Cassa centrală a împrumutat bani la 1013 bănci populare, cari, la 31 Decembrie 1909, aveau încă de restituit lei 5.039,884 luați pe polițe și lei 1.238,274 împrumutați în cont-curent.

În cursul anului 1909 s'au transmis băncilor populare (110) creanțe de ale Creditului agricol pentru suma de lei 125,999, cari, împreună cu soldul din anul precedent — lei 938,038 — fac 1.058,037 lei. Din acest total băncile populare au achitat lei 262,230.

Cassa centrală urmărind, întărirea temeinică a băncilor populare și cooperativele sătești, procedează cu strânsnicie împotriva organelor dependente, cari nu răspund chemării lor și, an cu an, desființează băncile ce n'au destulă putere ca să înfrunte viitorul cu folos. Așa, numai în 1909, s'au lichidat 37 bănci populare.

Ideea de federare a băncilor populare prinde teren. În anul 1909 s'au înființat, pe lângă cele existente, — „Infrățirea plugarilor“ din Dumbrăveni (Botoșani), „M. Cogălniceanu“ din Târgul-Bujor (Covurlui), „Podgoria“ din Topoloveni (Muscel), și „Concordia“ din Găiceana (Tecuciu), — încă 3 federale: la Turnu-Măgurele (Teleorman), Ivești (Tecuciu) și în orașul Tecuciu.

Obștiile de arendare, create pentru a stabili raporturi directe între proprietarul moșiei și cultivatorul de pământ, au reușit peste așteptările tuturor. Așa, din anul 1903, când s'au înființat primele 8 obști de arendare, și până la 30 Iunie 1910, numărul lor a crescut la 308. La început, cultivau o întindere de 4940 ha., plătind arandă de 94,785 lei, iar la 30 Iunie 1910, cele 308 obști de arendare, cu 47,448 membri, cultivau 209,646 ha., plătind arandă de 6.117,659 lei și stăpânind un capital de lei 1.897,660.

Desvoltarea obștiilor se datorește încrederii dobandite de săteni în foloasele vădite ce pot trage din întovărășire, și încrederii ce proprietarii de moșii au început să aibă în temeinica organizare a obștiilor de arendare.

Societățile cooperative de consum progresează ca număr și stare materială, dar n'au dat încă rezultatele dorite, din cauză că aprovizionarea nu-i bine organizată și nici personal destoinic nu se găsește pretutindeni.

La 31 Decembrie 1909 existau în țară 186 magazine de consum, cu 7.903 membri, reprezentând un capital subscris de 1.227.899 lei, din cari vărsaseră lei 894.701. Fondul de rezervă însumează lei 86.084. Magazinele de consum au vândut în cursul anului 1909 mărfuri pentru lei 4.294.071.

Societățile de cumpătare, constituite pentru a restrânge consumațiunea alcoolului, se prezintă astfel la 31 Decembrie 1909: existau 69 cu 2.352 membri; capitalul subscris lei 287.177, capital vărsat 190.726; dividende lei 8.406; mărfuri vândute lei 2.367.608.

Singurul rezultat apreciazabil este că societățile de cumpătare vând marfă curată și ieftină, aducând și comunelor un venit frumos. În cursul anului 1909 fondul comunal a încasat de pe urma acestor societăți suma de lei 100.298 în afară de arănda cărciumilor.

Societățile de păduri, în număr de 40, cu 1.666 membri și 333.191 lei capital vărsat, merg destul de bine, mai ales din anul trecut, multe fiind constituite în vederea exploatării de parchete din pădurile Statului.

Cooperativele de lăptării, deși folositoare pentru săteni, sunt foarte greu de condus, și, din această cauză, aflăm, la 31 Decembrie 1909, numai 8 cu 412 membri, cari au vărsat un capital de lei 10.289. Aceste cooperative stăpâneau, la acea dată, 880 vaci și 2.325 oi. În cursul anului 1909, au produs 532.692 litri lapte de vacă și 60.589 litri lapte de oaie. Pentru laptele produs s'au încasat 105.776 lei.

În afară de cooperativele enumerate mai sus, existau, la 31 Decembrie 1909, și următoarele:

Brutării: 15, cu 769 membri, având capital vărsat de lei 46.623;

Grădiniarii: 11, cu 504 membri, având capital vărsat lei 41, 572;

Exploatarea de mașini agricole: 12, cu 438 membri și capital vărsat lei 49.777;

Mori: 6, cu 202 membri și capital vărsat lei 31.157.

Diverse alte cooperative: 14.

Jurisdicțiune.

Deciziuni curiale.

Pensiunea soției funcționarului pensionat. Femeia măritată după un funcționar de bancă trecut deja la pensie, întru cât statutele nu conțin în direcția aceasta dispoziții pozitive, n'are drept la pensie după soțul ei răposat.

(Curia reg. sub Nr. 873/910 de Februarie 1911).

Spălatul și curățitul hainelor, conform ordinațiunii ministeriale Nr. 87505/910, se poate exercia și ca industrie de casă, prin urmare fără certificat industrial.

Dacă partida, care intenționează să clădească ceva invită pe întreprinzători să-i prezinte ofertele (preliminariile), atunci — în lipsă de stipulațiune specială — întreprinzătorii, a căror ofertă nu s'a primit, nu pot pretinde onorar pentru lucrările tehnice efectuate în legătură cu ofertul.

(Curia reg. sub Nr. 231/911).

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 25 Maiu 1911.

În piața internațională de bani s'a așteptat în săptămâna trecută reducerea etalonului la Banca Angliei, ceea ce însă n'a urmat, din cauză că capitalurile americane plasate în Londra au fost retrase și arătându-se și altfel în piața de bani a Londrei o mișcare și cerere de bani foarte vie. În curând nici nu sunt prospecte de o reducere a etalonului, ceea ce însă asupra pieței deschise n'a avut vre-o înțirire deosebită. Discontul privat cotează în Londra $2\frac{1}{2}\%$, iar în Berlin $2\frac{3}{4}\%$.

În piața internă de bani cererea a fost foarte intensivă, fapt care se reoglindează și din situația Băncii Austro-Ungare, care arată un însemnat stoc de bilete supuse la dare. Discontul privat în urma rezervei ce-și impun băncile mari vieneze s'a urcat la $3\frac{3}{4}\%$.

CRONICA.

Congres regnicolar al institutelor de bani din Ungaria. La inițiativa Asociațiunii regnicolare a institutelor de bani ungare s'a ținut la 20 oct. în Budapesta un congres al institutelor financiare din patrie, în care s'au discutat chestiuni și s'au votat rezoluțiuni, dintre cari — unele mai ales — sunt de interes și pentru noi. S'a discutat chestiunea noii bănci agrare ce este a se înființa cu sprijinul guvernului despre care vorbim și noi mai pe larg la alt loc al Nrului nostru de azi. Rezoluțiunea primită cu unanimitate de congres în această afacere cuprinde pe scurt următoarele: congresul vede în fondarea cu sprijinul guvernului a noii bănci agrare un amestec în cercul de afaceri firesc al băncilor, care face ca concurența cinstită să devină nu numai neegală dar chiar imposibilă. Astfel congresul ia poziție față cu orice fondare nouă de felul celei amintite, care sub pretextul altruizmului favorizează pe câțiva în detrimentul mulțimei covârșitoare. Congresul cere ca aceleași favoruri cari se vor da băncii înființându-se să se dea în condițiuni egale și oricărui institut de bani existent.

Este interesant a se ști aici, că acest congres în ce caz ar admite totuși dreptul la viață a noii bănci agrare? Se zice în aceeași rezoluție, că numai în acel caz s'ar putea aproba fondarea în chestiune, când noua bancă ar stă exclusiv în serviciul unui anumit punct de vedere național mai înalt și și-ar îndrepta activitatea numai acolo unde băncile existente numai cu greu sau chiar le-ar fi imposibil a îndeplini asemenea servicii.

Știm noi bine, că ce însemnează aceasta!

Un alt referent a vorbit despre uniformizarea bilanțurilor în scopul încunjurării pozițiilor ascunse și nesigure din bilanțurile ajunse la publicare. Să se aplice aceleași norme la prețuirea părților de avere, la numiri și la tehnica alcătuirii bilanțurilor.

Un al treilea protestează — și congresul îl aprobă — contra uzului ilegal de a exclude institutele de bani ca persoane juridice dela exercitarea vreunui drept în administrația comunelor, la cari aparțin. Aceasta se face pe baza unei deciziuni a judecătoriei administrative de înțelesul că la persoane juridice numai darea după pământurile și casele, pe cari acelea

le posed pe teritoriul respectivei comune și aruncurile generale după venitele acestor realități se consideră. Această decizie stă în contradicție cu articolul de lege XXII din 1886 paragr. 32 care nu face deosebire între aceia cari plătesc mai multă dare ori de ce natură ar fi aceasta.

În fine vorbește Dr. Hantos Elemér cunoscutul deputat și directorul Asociațiunii regnicolare a institutelor de bani despre reforma dărilor la bănci.

Cursuri universitare asupra cooperației.

La universitatea din Halle se aranjează anul curent cursuri speciale teoretice și practice pentru cei ce doresc să ajungă conducători de centrale de cooperative mai mari sau funcționari superiori la astfel de centrale, în fine pe seama acelorora, cari voiesc să se ocupe în mod științific cu chestiile cooperative. Iată câteva din obiectele, ce se predau în aceste cursuri: Cooperativele agricole; Importanța cooperativelor din punct de vedere național-economic; Economie națională; Contabilitatea etc.

DIN REGISTRUL FIRMEI.

„Armonia”, cassă de economii soc. pe acțiuni în Cincul-mare. Inregistrat alegerea de membru în direcțiune investit cu dreptul de firmare a lui Vasile Mărginean în locul lui Moise Derlosea.

„Agricola”, societate economică pe acțiuni în Hunedoara. Inregistrat alegerea de membru în direcțiune a lui Dr. Augustin Draghici în locul lui Teofil Tulca și modificarea §-lui 8 din statute

„Casa de păstrare” în Mercurea. Inregistrat alegerea lui Nicolau Hențiu de membru în direcțiune în locul lui Alexandru Măcelar.

„Corvineana”, institut de credit și economii soc. pe acțiuni în Hunedoara. Inregistrat: alegerea de membru în direcțiune investit cu drept de firmare a lui Dr. Fulep Dionisie în locul lui Daniil Musa și a lui Petru Sinca cari au abșis.

„Decebal”, institut de credit și economii în Deva. Inregistrat alegerea lui Dr. Ioan Dobre de membru în direcțiune în locul lui Valer Candrea și Francisc Hossu-Longin.

„Dunăreana”, institut de credit și economii soc. pe acțiuni în Temes-Kubin. Inregistrat alegerea de membru în direcțiune a lui Petru Bălan și investirea lui cu drept de firmare.

„Furnica”, cassă de economii soc. pe acțiuni în Făgăraș. Inregistrat: investirea cu drept de firmare a funcționarului societății: Sofron Pruna și deschiderea filialei din Vaidarece.

„Însoțirea de credit din Agărbiciu”. Inregistrat: Alegerea de membru în direcțiune cu drept de firmare a lui Vasile Lupp în locul lui Dumitru Bata.

„Nera”, cassă de păstrare ca soc. pe acțiuni, Bozovicu. Inregistrat calitatea de membru în direcțiune a d-lor Dr. Sam. Vlădone și Vasile Popovici în locul celor de până acum: Ilie Ruva și Simion Disela.

„Plugarul”, cassă de economii societate pe acțiuni, în Săcădate. Inregistrat alegerea de membrii în direcțiune cu drept de firmare a d-lor Toma Mahara și Ioan Georgescu în locul lui Ioan Bucur și Constantin Prie de până acum.

„Sarkaiczai hitelszövetkezet”, (firma e numai ung. înregistrată n. R.) Inregistrat modificarea §-lui 35 din statute, după care publicațiile oficiale ale societății se vor face pe viitor în „Foaia Poporului” din Sibiu.

„Ternovana”, institut de credit și economii ca societate pe acțiuni, din Tirnova. Inregistrat: s'au ales membrii în direcțiune cu drept de firmare Ioan Constantin și Rusalim Bugariu în locul lui Ioan Pagu și Ioan Russu.

„Vulturul”, institut de credit și economii soc. pe acțiuni în Tășnad. Inregistrat alegerea de membru în direcțiune a lui Vasile Gros în locul lui Vasile Ciceronescu.

Posta Redacțiunii.

„Abonentului” care cere lămuriri în chestiunea Biuroului de informațiuni îi vom răspunde în Nr. viitor, servindu-i cu informațiuni dela locul cel mai competent.

Sumar.

Noua bancă agrară. — Adunările noastre generale. — Dreptul de proprietate asupra câștigului unui loz de clasă neplătit la timp. — Băncile populare și cooperativele sătești în România. — Jurisdicțiune: Deciziuni curiale: Pensiunea soției funcționarului pensionat, Spălatal și curățitul hainelor. — Revista financiară: Situațiunea. — Cronică: Congres regnicolar al institutelor de bani din Ungaria, Cursuri universitare asupra cooperației — Din registrul firmelor. — Poșta Redacției.

AVIZ

abonenților „Bibliotecii Poporale” a Asociațiunii.

Ne vedem îndemnați a rugă pe P. T. abonenți, să fie cu considerare la multele greutateți ce a trebuit să întâmpinăm la pornirea acestei nouă lucrări. Nu în nepăsarea noastră, ci în firea lucrului trebuie deci căutată cauza micilor neregularități ivite în decursul expediției numerilor apăruti până acum.

Până acum au apărut trei numeri, cari au fost trimiși tuturor abonenților. Nr. 4 și 5 apare într-o singură broșură, — de unde provine și întârzierea de o lună — și se va expedia în zilele din urmă ale lunii lui Maiu.

Rugăm deci pe toți abonenții să fie în așteptare, căci în zilele viitoare vor primi și Nr. 4 și 5, iar de aici încolo în fiecare lună broșura făgăduită.

Sibiu, în 9/22 Maiu 1911.

Administrația «Bibliotecii Poporale»
a Asociațiunii.

Legea Tovărășilor

(Legea comercială ungară artic. XXXVII: 1875
cu o introducere și îndrumări pentru înființarea
tovărășilor)

de

Vasile C. Osvadă,

directorul însoțirii „Agricola” din Hunedoara și redactorul
foaiei „Tovărășia” din Orăștie.

Se poate comandă la autor sau și prin administrația „Rev. Economice” cu prețul de 50 fil.

„VIITORUL”, institut de credit și economii, societate pe acții în Ocna-Sibiului (Vizakna).

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Viitorul”, societate pe acții în Ocna-Sibiului, se invită la

adunarea generală extraordinară,

care se va ținea *Marți, în 13 Iunie st. n. 1911, la 3 oare p. m.*, în sala mare a școlii gr.-or. din Ocna-superioară cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale, numirea notarului adunării și alor 2 membri pentru verificarea procesului verbal.
2. Constatarea acționarilor prezenți și a acțiilor reprezentate.
3. Propunerea direcțiunii pentru urcarea capitalului societar la K 100,000.
4. Eventuale propuneri prezentate în sensul statutelor §. 27.

Domnilor acționari li-se atrage atențiunea asupra următoarelor dispoziții din statute:

§. 19. La adunarea generală pot participa cu drept de vot numai acei acționari, cari sunt trecuți în registrul acționarilor cel puțin cu 6 luni mai înainte.

Fiecare acționar e dator a depune acțiunile sale — pe lângă revers — la cassa societății, sau alt loc indicat în convocare, înainte de adunarea generală cel puțin cu 2 zile la cassă, resp. la locurile designate.

Plenipotențiatii au a depune pe lângă acțiunile, al căror proprietar îl reprezintă și documentele de plenipotență.

Pentru primirea acțiilor în depunere au fost rugate institutele „Albina” din Sibiu și „Furnica” din Făgăraș.

Ocna, la 18 Maiu 1911.

Nr. 133 (1—1)

Direcțiunea.

„HAȚIEGANA”, institut de credit și economii în Hațeg.

CONCURS.

„Hațiegana”, institut de credit și economii, societate pe acții în Hațeg, prin aceasta publică concurs pentru ocuparea postului:

a) de **director executiv**

cu termen de *30 Iunie st. n. 1911* cu următoarele condițiuni:

1. Recurenții, au să dovedească calificațiunea sau cu testimoniu despre absolvarea academiei comerciale sau să arete că au doctoratul juridic, precum și atestatul de serviciu de până aci.

2. Alesul nu poate avea altă ocupațiune și trebuie să depună o cautiune de K 5000 în bani gata, imobile sau efecte.

3. Beneficiul să stătorește în K 3,200 salar anual, K 800 bani de quartir și tantiema statutară de 2%.

4. Instituirea se face deocamdată provizor pe un an.

b) de **contabil**

la *filiala din Pui*, cu următoarele condițiuni:

Recurenții au să dovedească absolvarea școlii comerciale sup. și că au praxă de bancă ca se poată conduce independent agențele filialei.

Cei ce vor fi versați în ale cărții funduare vor fi preferiți.

Beneficiul se stătorește cu K 1600 salar anual, iar după un an de probă alesul va fi definitivat și va intra la fondul de pensiune și tantiema statutară.

Hațeg, la 18 Maiu 1911.

Nr. 131 (1—3)

Direcțiunea.

„IZVORUL”, institut de credit și economii în Ighiu.

CONCURS.

Direcțiunea institutului de credit și economii, societate pe acții „Izvorul” din Ighiu, publică prin aceasta concurs pentru ocuparea postului de **contabil** cu un salar anual de K 1600 și tantiema statutară.

Reflectanții au să dovedească: absolvarea unei școlii comerciale și praxă îndestulitoare spre a putea conduce contabilitatea independent.

Alegerea se va face pe un an de probă.

Postul e de a se ocupă îndată după alegere.

Documentele au a se trimite direcțiunii cel mult până în *20 Iunie a. c.*

Ighiu (Magyarigen), la 19 Maiu 1911.

Nr. 132 (1—2)

Direcțiunea.